

4.3 Tietojen merkitsemisen aikataulu

Kunnan on huolehdittava siitä, että kaikki edellä mainitut tiedot, siis yleisten ennakoäänestyspaikkojen tiedot, vaalipäivän äänestyspaikkojen tiedot ja keskusvaalilautakunnan yhteystiedot (ml. vaaliluettelon toimitusosoite) merkitään vaalitietojärjestelmän pohjatietojärjestelmään **perjantaihin 5.11.2021 klo 12 mennessä**.¹ Tietojen tulee ehdottomasti olla oikein, koska ne (vaaliluettelon toimitusosoitetta lukuun ottamatta) tulostetaan ääni-oikeutetuille lähetettävälle äänioikeusilmoitukselle (ilmoituskortille) ja sen liitteelle. **Vastuu tietojen oikeellisuudesta on kunnalla.**

5 Aluevaalien toimittaminen ja covid-19-pandemia

5.1 Yleistä

Covid-19-tartuntatautiepideemia Suomessa on loppukeväästä ja alkukesästä 2021 kehittynyt myönteiseen suuntaan. Tästä huolimatta kuntien on syytä varautua siihen, että tammikuun aluevaalit voidaan joutua käymään vielä tilanteessa, jossa pandemia ei ole kokonaan hävinnyt.

Oikeusministeriö kehottaa kuntia ottamaan huomioon kulloisenkin koronavirustilanteen ja varautumaan siihen, että tilanne voi vaatia samanlaisia erityisjärjestelyitä, joita toteutettiin kevään 2021 kuntavaaleissa.

Oikeusministeriö seuraa epidemiatilannetta jatkuvasti ja pitää kuntia ajan tasalla aluevaalien valmisteluihin liittyen.

5.2 Aluevaalien koronanäkökohdat tiivistetysti

Vaalilaki tarjoaa hyvät lähtökohdat joustaviin ratkaisuihin, jotta vaalit voidaan toimittaa luotettavasti ja turvallisesti myös poikkeuksellisissa oloissa. Oikeusministeriö antaa tarkempia ohjeita ennakoäänestyspaikan varustelusta koronavirukseen liittyen, esimerkiksi vaalivirkailijoiden mahdollisesta suojavarustuksesta, käsihuuhteen käytöstä ja suojapeksien mahdollisesta käyttämisestä.

¹ Vaalilain 9 §:n mukaan äänestyspaikkoina vaaleissa ovat ne kotimaan yleiset ennakoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat, jotka ovat äänestyspaikkarekisterissä päivän päättyessä 51. päivänä ennen vaalipäivää. Käytännössä rekisterin viimeiseksi päivytyspäiväksi on kuitenkin määrättävä aikaisempi ajankohta, tässä tapauksessa 5.11.2021, koska jokaiselle äänioikeutetulle lähetettävään äänioikeusilmoitukseen (ilmoituskorttiin) liitetään luettelo äänioikeutetun lähialueella olevista yleisistä ennakoäänestyspaikoista osoitteineen ja aukioloaikoineen. Oikovedosten valmistamiseen ja tarkistamiseen sekä luetteloiden painattamiseen on varattava riittävästi aikaa.

Kunnan on huolehdittava, että

- a) äänestyspaikkoja on riittävästi,
- b) äänestyspaikat ovat tiloissa, joissa voidaan toteuttaa turvavälit niin äänestäjien kuin vaalivirkailijoidenkin osalta. Kunta voi halutessaan harkita myös yleisen ennakkoäänestyspaikan ja/tai vaalipäivän äänestyspaikan äänestystilan sijoittamista ulkotilaan (esimerkiksi konttiin, teltaan äänestyspaikan pihalle tai drive in -pisteeseen). Sääolosuhteet on kuitenkin syytä ottaa siten huomioon, että esimerkiksi kova pakkanen ei saa vaikeuttaa äänestystä;
- c) ennakkoäänestyspaikkojen aukioloajat ovat mahdollisimman laajat, paikalliset olosuhteet kuitenkin huomioiden (vaalilain mukaiset maksimit ovat arkisin klo 8-20 ja viikonloppuisin klo 9-18). Kunta voi suositella, että osa äänestysajasta varattaisiin ensisijaisesti ns. riskiryhmiin kuuluville;
- d) vaalivirkailijoita rekrytoidaan riittävästi. Ennakkoäänestyspaikoissa resursseja tarvitaan esimerkiksi äänestäjän henkilöllisyyden tarkastukseen ja äänestyslipun antoon, äänestyksen vastaanottopisteisiin sekä jonojen ja turvavälien ohjaukseen. Vastavasti vaalipäivän äänestyksessä vaalilautakuntien tulisi toimia lähtökohtaisesti siten, että lautakunnalla olisi valmius ottaa vastaan myös yksittäisiä ulkona tapahtuvia äänestyksiä päätösvaltaisessa kokoonpanossa (kolme jäsentä). Suositeltavaa onkin, että vaalilautakunnan varajäsenistä vähintään yksi olisi paikalla samaan aikaan kuin viisi varsinaista jäsentäkin. Kunnan tulee myös huolehtia siitä, että kotiäänestyksen vaalitoimitsijoita rekrytoidaan riittävästi ja että vaalitoimikuntia nimetään tarvittaessa useampia kuin yksi. Kaikkia tehtäviä varten on syytä rekrytoida myös varahenkilöitä;
- e) ääntenlaskenta ja ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastus järjestetään siten, että riittävät turvavälit voidaan näissäkin tehtävissä toteuttaa.

Oikeusministeriö ja Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL) antoivat keväällä kuntavaalien osalta ohjeet koronavirustilanteen huomisesta kunnan vaaliviranomaisten toiminnassa (ns. koronaohjeet). Ohjeet pätevät edelleen myös aluevaaleissa. Tarvittaessa ministeriö ja THL tarkentavat niitä loppuvuodesta.